

Збірник тез доповідей на Міжнародну науково-практичну конференцію студентів та молодих вчених «МІЖНАРОДНИЙ БІЗНЕС ТА ТУРИЗМ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ» 12-13 травня 2016 року
С. 64-66

Коба Ростислав
Науковий керівник
к.е.н., доцент Дяків О. П.
Тернопільський національний економічний університет

Професійне навчання безробітних на ринку праці регіону

В сучасних умовах особливої уваги та термінового вирішення потребують питання організації професійного навчання безробітних. Основною метою професійного навчання незайнятих громадян є підвищення рівня конкурентоспроможності на ринку праці та сприяння їхньому працевлаштуванню шляхом отримання нової професії (спеціальності) або підвищення кваліфікації.

Варто відзначити, що професійне навчання безробітних має сприяти ефективному використанню трудового потенціалу людини, підвищенню її соціальної та професійної мобільності, бути засобом профілактики масового безробіття, відігравати провідну роль у підготовці кадрів для галузей економіки, стимулювати пошук незайнятому населенню найефективніших шляхів підвищення професійно-кваліфікаційного рівня, інтелектуальної та трудової незалежності [1, с.3-9].

Професійна підготовка вимагає планування і організації різних курсів, форм і методів навчання: групові, індивідуальні, змішані, за участю інтенсивних методів навчання з використанням блок-модулів, з різними варіантами чергування теоретичного і практичного навчання; організація додаткових знань з окремих предметів, питань, консультацій з різними строками навчання та наявністю кваліфікованих викладачів та добре оснащеною навчально-виробничою базою і передовими системами інформування населення про доступні курси. Виділимо основні компоненти системи професійної освіти:

- профорієнтаційна робота в школі як попередній етап підготовки до майбутньої професійної діяльності;
- початкова підготовка в системі професійної освіти за конкурентоспроможними професіями на сучасному ринку праці;
- професійна освіта на базі середньої спеціальної освіти або на першій ступені освітніх установ вищої професійної освіти;

– навчання або перенавчання з можливим отриманням свідоцтва чи посвідчення державного зразка в навчальних центрах за перспективними спеціальностями, виявлених на основі моніторингу регіональних потреби професійно-технічної освіти;

– вищої професійної освіти у ВНЗ, а також додаткової професійної освіти навчальних центрах (або інших установах) з дипломом про перепідготовку державного зразка.

Варто відзначити, що найбільш поширеною і важливою з точки зору активної політики зайнятості є назвати професійна підготовка та перепідготовка безробітних за напрямками служби зайнятості або на замовлення роботодавців.

На сучасному етапі ринок освітніх послуг не може повністю задовольнити потребу роботодавців у висококваліфікованих кадрах та оперативно реагувати на зміни в їхній діяльності. Нині функціонування ринку освітніх послуг є доволі автономним, у результаті цього значна кількість підприємств має гостру потребу у кваліфікованих робітниках виробничих професій.

Впродовж 2013-2015 років Тернопільська обласна служба зайнятості проводила відповідну роботу з питань організації професійного навчання безробітних. За направленнями центрів зайнятості, професійне навчання в 2013 році проходило 6141 безробітних, 2014 році – 5794 безробітних та в 2015 році – 4277 безробітних. Завдання в щодо обсягів навчання безробітних виконано на 102,4 % в 2013 р. , 92,3% - в 2015 році - [2].

Завдяки організації стажування, курсів цільового призначення, підготовки та перепідготовки за індивідуальними навчальними планами і програмами безпосередньо на робочих місцях підприємств, установ та організацій, навчання здійснювалось за 294 професіями (спеціальностями) та напрямками.

Варто відзначити, що значним попитом на регіональному ринку праці користувалися професії (спеціальності): водія автотранспортних засобів; електрогазозварника; кухаря; оператора комп'ютерного набору; оператора котельні; перукаря; продавця продовольчих та непродовольчих товарів; слюсаря з ремонту автомобілів; тракториста-машиніста сільськогосподарського виробництва (категорія А) та інші.

Професійна підготовка, перепідготовка або підвищення кваліфікації безробітних проводилась з урахуванням вимог ринку праці, перспективних планів розвитку регіону та конкретних замовлень роботодавців з використанням різних форм і видів навчання. Загалом, впродовж 2013-2015 років під замовлення роботодавців навчалось 11101 осіб [2].

Для успішного функціонування регіонального ринку праці та ринку освітніх послуг необхідно науково обґрунтовано визначати обсяги підготовки кваліфікованих робітників і фахівців для потреб регіону. Тому органам обласного державного управління, місцевого самоврядування спільно із соціальними партнерами необхідно: 1) брати участь у розробці регіональних і державних програм щодо функціонування та розвитку професійно-технічної

та вищої освіти; 2) проводити моніторинг забезпечення регіону кваліфікованими кадрами; 3) брати участь у формуванні державного замовлення на підготовку кваліфікованих кадрів робітників і фахівців з вищою освітою; 4) прогнозувати потребу на підготовку кваліфікованих робітників і фахівців певного напрямку відповідно до запитів регіональної економіки; 5) запровадити систему неперервного підвищення рівня кваліфікації працівників, а також роботодавців, провідних фахівців на короткотермінових курсах (тренінги, семінари, круглі столи), що дасть їм змогу адаптуватися до ринкових умов.

Список використаних джерел літератури:

1. Маршавін Ю.М. Підвищення ефективності системи професійного навчання безробітних як важливий чинник забезпечення продуктивної зайнятості населення / Ю. М. Маршавін // Актуальні проблеми профорієнтації та професійного навчання безробітних у сучасних умовах ринку праці : зб. тез наук. - практ. конф., м. Київ, 20–21 грудня. 2000 р. – К. : ПК ДСЗУ, 2000. – С. 3–9.

2. Дані Тернопільського обласного центру зайнятості за 2013-2015 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dcz.gov.ua/ter/control/uk/statdatacatalog/list>